

Danske domme i straffesager 1951-1953.

Ved højesteretsdommer O. I. KAARSBERG.

Straf, sikkerhedsforanstaltninger og arbejds hus.

Idet henvises bl. a. til de bemærkninger ang. spørgsmålet om anvendelse af straf eller sikkerhedsforanstaltninger, navnlig psykopatforvaring, overfor særlig grove og farlige forbrydere, der indeholdes i referatet i *N.T.f.K. 1952—263* af danske domme, kan nævnes nogle senere domme:

En tiltalt mand, der var 24 år gammel, og tidligere idømt en mindre fængselsstraf for vold m. v., havde sammen med en 19-årig, ustraffet medtiltalt indfundet sig hos en købmand for ved trusel med skarpladt pistol at tvinge ham til at udlevere sine pengeskabsnøgler. Da købmanden derefter værgede for sig, dræbte tiltalte ham med et skud. Yderligere havde tiltalte bl. a. to gange tidligere forsøgt røveri hos købmanden under lignende omstændigheder. Retslægerådet udtalte i tilslutning til den observerende sindssygelæge, at tiltalte ikke var sindssyg, intellektuelt i underkanten af det normale og konstitutionel psykopat. Hans egnehed til påvirkning gennem straf fandtes meget tvivlsom, og da hans psykopatologiske tilstand indebar en betydelig risiko for nye alvorlige lovovertrædelser, anbefalede rådet ligesom den observerende læge, at tiltalte anbragtes i forvaringsanstalten for psykopater. Nævningerne svarede benægtende på spørgsmål om, hvorvidt tiltalte havde befundet sig i en af straffelovens § 17 omfattet sjælelig tilstand, og tiltalte blev derefter anset med fængsel på livstid, hvilken afgørelse ved dom af 6. april 1951 (*U. 1951, p. 545*) stadfæstedes af Højesteret, hvor tiltalte påstod straffen formildet.

En tiltalt 20-årig, ustraffet landarbejder havde en aften på en landevej med flere skud fra en oversavet riffel — som han året i forvejen havde stjålet, efter sin forklaring for at bruge den til skiveskydning — dræbt en politimand, der efter tiltaltes forklaring ville have tiltalte med på stationen for at undersøge hans forhold nærmere, hvilket tiltalte var bange for, fordi han var i besiddelse af den stjalne riffel. Efter drabet begik han under sin omflakken en længere række mindre tyverier, mest fra ubeboede sommerhuse, og to røverier under trusel med en pistol, han havde taget fra den dræbte politimand. Den observerende sindssygelæge udtalte bl. a., at tiltalte hverken var sindssyg eller åndssvag men psykopat i lettere grad, og at drabet syntes forårsaget af en såkaldt psykisk kortslutningsreaktion,¹⁾ som på grund af særlige sammentrufne omstændigheder havde skabt en situation, der gjorde ham uforholdsmæssig farlig i betragtning af hans relativt lette psykopati. Den farligste af de ham påsigtede handlinger: drabet, skønnedes foretaget i en abnorm tilstand, der ikke kunne betegnes som sindssyg-

¹⁾ Se *Hurwitz: Kriminologi*, p. 163.

dom, men som i væsentlig grad var afledet af hans psykopati, hvorfor anbringelse i psykopatforvaring anbefalede. Retslægerrådet udtalte ligeledes, at tiltalte var psykopat, og at han havde handlet efter en kortslutningsreaktion, samt at tiltalte var uegnet til påvirkning gennem straf, og at psykopatforvaring anbefalede, idet Rådet også iøvrigt sluttede sig til observationserklæringen. Nævningerne svarede benægtende på et spørgsmål om, hvorvidt tiltalte ved drabet havde befundet sig i den i straffelovens § 85, stk. 1, pkt. 1, beskrevne tilstand af stærk sindsbevægelse m. v., medens nævningerne ikke besvarede et spørgsmål om, hvorvidt han havde befundet sig i en af de i straffelovens § 17 beskrevne varigere, særlige tilstande. De juridiske dommere traf derefter den afgørelse, at tiltalte faldt ind under straffelovens § 17. Idet han fandtes uegnet til påvirkning gennem straf, blev han ved Vestre Landsrets dom dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalten. Denne dom påankedes til Højesteret af anklagemyndigheden med påstand om idømmelse af fængselsstraf, og ved Højesterets dom af 11. oktober 1951 (*U. 1951, p. 1033*) idømtes han fængsel på livstid, idet dog en dommer stemte for at stadfæste landsrettens dom.

En i 1908 født, mange gange straffet mand havde, foruden i mange tyverier, gjort sig skyldig i en lang række grove sædelighedsforbrydelser, bl. a. flere forsøg på voldtægt og havde under et af disse dræbt den pågældende kvinde. Retslægerrådet betegnede ham som en nærmest velbegavet psykopat, hvis strafegnethed måtte anses for overmåde tvivlsom, i hvert fald kunne korrigerende virkning af straffen ikke ventes. Det afgørende måtte være samfundets sikring mod ham varigt eller dog for meget lang tid. Psykopatforvaring fandtes efter det foreliggende ikke egnet; mere hensigtsmæssig måtte sikkerhedsforvaring antages at være. Vestre Landsret henførte tiltalte under straffelovens § 17, men udtalte, at på grundlag af de begåede forbrydelsers grovhed og omfang fandtes der ikke tilstrækkeligt grundlag for at bringe de i straffelovens § 17, jfr. § 70, nævnte foranstaltninger til anvendelse, og idømte tiltalte fængsel på livstid, hvilken dom stadfæstedes i henhold til grundene ved Højesterets dom af 15. februar 1951 (*U. 1951, p. 326*).

En tiltalt 32-årig mand var tidligere tre gange dømt for brandstiftelse, senest i 1943, da han dømtes til anbringelse i forvaringsanstalten for psykopater. I sommeren 1944 blev han underkastet dobbeltsidig kastration og i december 1945 udskrevet på prøve. Han havde derefter ført en meget omflakkende tilværelse og havde nogle korte perioder været indlagt på sindssygehospitalet. Han antoges ikke at være blevet fuldstændig asekualiseret. I 1950 blev han kæreste med en yngre kvinde, som han nogle måneder senere dræbte ved kværkning. I tilslutning til den observerende sindssygelæges og Retslægerådets anbefaling dømtes han til anbringelse i forvaringsanstalten for psykopater, hvilken dom stadfæstedes ved Højesterets dom af 13. april 1951 (*U. 1951, p. 557*).

En 51-årig mand var tidligere straffet 15 gange med fængselsstraffe i

indtil 1 år for berigelsesforbrydelser m. m., senest i okt. 1950. Han løsloddes 26. sept. 1951 og begik derefter i dagene 3.—11. okt. 1951 fem bagatelagtige hotelbedragerier og yderligere to småbedragerier. Retslægerådet udtalte bl. a., at han var en psykopatisk præget person, der havde vist tilbøjelighed til spiritusmisbrug, at han ikke var egnet til påvirkning gennem straf, samt at han tilrådedes anbragt i psykopatforvaringsanstalten. Underretten fandt ham ikke egnet til påvirkning gennem straf og dømte ham herefter i medfør af strfl. § 70, jfr. § 17, til anbringelse i psykopatforvaringsanstalten, men Østre Landsret, hvortil tiltalte påankede dommen med påstand om idømmelse af almindelig tidsbestemt straf, dømte ham til anbringelse i arbejds hus. Denne dom påankedes til Højesteret såvel af tiltalte, som påstod tidsbestemt straf, som af anklagemyndigheden, der påstod psykopatforvaring anvendt. Denne påstand toges til følge ved Højesterets dom af 6. oktober 1952 (*U. 1952, p. 1022*), der stadfæstede underrettens dom i henhold til dens grunde. Højesteret tiltrådte således, at tiltalte måtte anses strafuegnet, og arbejds hus var herefter uanvendeligt (jfr. *Hurwitz: Den danske Kriminalret*, p. 631).

En nu 27-årig, lettere åndssvag mand havde senest i tiden 1938—november 1945 været på åndssvageanstalt, men havde siden opholdt sig i familiepleje i forældrenes hjem. I 1950 blev han fritaget for tiltale for tyveri mod at forblive under åndssvageforsorg. I 1951 blev han sat under tiltale efter straffelovens § 181, stk. 1, for at have forvoldt ildebrand ved at kaste en brændende tændstik op i høet i en staldbygning, hvorved der opstod en brandskade på ca. 1200 kr. Vedkommende åndssvageanstalt tilrådede absolut anstaltsanbringelse og kunne ikke anbefale hans forbliven i hjemmet, idet anstalten fremhævede, at der havde været meget betydelige vanskeligheder med ham hjemme, og at han havde været alvorligt aggressiv overfor faderen, hvilket forhold familien havde fortiet overfor forsorgen, hvortil nu kom hans reaktion med ildspåsættelse, fordi han blev drillet. Også Retslægerådet anbefalede anstaltsanbringelse. Ved landsrettens dom af 15. november 1951 blev tiltalte ikke fundet skyldig i brandstiftelse efter straffelovens § 181, stk. 1, hvorimod han fandtes skyldig i uagtsom brandstiftelse efter straffelovens § 182 og i medfør af straffelovens § 70, jfr. § 17, dømt til anbringelse i en åndssvageanstalt. Denne dom påankede tiltalte til Højesteret med påstand om, at foranstaltningerne overfor ham — der som anført alene var fundet skyldig i uagtsom brandstiftelse — ændredes til forbliven under åndssvageforsorg. På Højesterets foranledning oplystes, at hans siden november 1945 etablerede familiepleje i forældrenes hjem stadig fortsattes, og at han bistod faderen i dennes arbejde, og at hans forhold ikke siden branden havde givet anledning til klage. Endvidere tilvejebragtes yderligere erklæringer, hvorefter Retslægerådet udtalte, at rådet fremdeles fandt det rigtigst, at tiltalte foreløbigt anbragtes i en åndssvageanstalt. I Højesterets dom af 22. oktober 1952 (*U. 1952, p. 1043*) udtales, at efter de foreliggende op-

lysninger, derunder om tiltaltes forhold i de siden branden forløbne ca. 1½ år, fandtes det tilstrækkeligt af hensyn til retssikkerheden at opretholde hans inddragelse under åndssvageforsorg med det deraf følgende tilsyn.²⁾

En mand, der var født i 1903 og siden 1924 straffet 12 gange, navnlig for berigelsesforbrydelser, og var prøveløsladt i februar 1950, fandtes i 2 tilfælde skyldig i overtrædelse af straffelovens § 298, stk. 2, ved senere i 1950 at forbruge ialt 870 kr., som han havde modtaget som forskud på snedkerarbejde, samt i tyveri af 470 kr. fra sin svigerfader. Retten fandt det formålsløst at anvende almindelig straf og kunne forsåvidt tiltræde de foreliggende lægeerklæringer, som anbringelse i psykopatforvaringsanstalten måtte anses for den mest hensigtsmæssige foranstaltning. Da hans lovovertrædelser imidlertid havde været af forholdsvis ringe omfang, og det ikke helt kunne udelukkes, at han kunne klare sig under et tilsyn, blev han ved Københavns Byrets dom af 5. februar 1951, „*Juristen*“ 1951, p. 217, i medfør af straffelovens § 70 dømt til at undergives tilsyn af forvaringsanstalten for psykopater — der ikke absolut ville modsætte sig at overtage et sådant tilsyn — på nærmere vilkår.

Under en straffesag var en tiltalt af Københavns Byret i tilslutning til en foreliggende lægeerklæring blevet idømt arbejdshus. Efter at tiltalte var blevet anbragt i arbejdshuset, fandt dette ham ganske uegnet til behandling her, hvorfor han overflyttedes til fængselsvæsenets psykiatriske observationsafdeling i Herstedvester, hvis overlæge derefter udtalte, at anbringelse i arbejdshus måtte anses for ganske uhensigtsmæssig og i praksis formentlig uigennemførlig, og at overlægen måtte anbefale tiltaltes anbringelse i psykopatforvaringsanstalten, hvorved der skønnedes at være en mulighed for varig resocialisering. Retslægerådet tilrådede også sådan anbringelse. Anklagemyndigheden indbragte derpå sagen for retten med påstand om, at der i henhold til straffelovens § 17, stk. 2, blev truffet bestemmelse om den pågældendes overførelse til psykopatforvaringsanstalten. Østre Landsret udtalte imidlertid, i tilslutning til en af Københavns Byret afsagt kendelse, at da det ikke med sikkerhed fremgik af den byretsdom, ved hvilken den pågældende var blevet idømt arbejdshus, at han var henført under de i straffelovens § 17 nævnte personer, fandtes der ikke hjemmel til den begærede overførelse. Denne kendelse stadfæstedes i henhold til dens grunde ved Højesterets kæreudsvalgs kendelse af 21. april 1952 (*U. 1952, p. 556* — se *Hurwitz: Den danske Strafferetspleje* (2. udg.) p. 802—3, note 13, og *Den danske Kriminalret*, p. 662—63; *Krabbe komm. Straffelov* (4. udg.) p. 174, og *V.L.T. 1950, p. 27*; *v. Eyben* i *U. 1940 B.*, p. 264, note 11; *Borgsmidt-Hansen* i *N.T.f.S. 1943*, p. 234—35 og 236; *le Maire: Legal kastration*, p. 210, note 89, og dom i *V.L.T. 1950, p. 27*).

²⁾ Se *Hurwitz: Den danske Kriminalret*, p. 656—57.

Tiltalte A var født den 21. december 1912 og tidligere straffet mange gange for tyveri m. v., i 1940 og 1947 med arbejds hus. Tiltalte B var født den 10. april 1908 og også straffet mange gange for tyveri, i 1934, 1940 og 1946 med arbejds hus. De var nu atter tiltalt for en lang række, i det hele ikke særlig farlige tyverier og tyveriforsøg. Retslægerådet tilrådede for begge vedkommende anbringelse i arbejds hus. Medens de ved underretten idømtes fængsel hver i 1 år og 6 måneder, dømte Østre Landsret dem til sikkerhedsforvaring. Ved Højesterets dom af 14. april 1953 (*U. 1953, p. 517*) blev begge dømt til gentagen indsættelse i arbejds hus.

Betinget dom.

I oversigten over danske domme i straffesager i N.T.f.K. 1952, p. 268, nævnes Østre Landsrets dom af 13. januar 1950, *U. 1950, p. 413*, hvor det siges, at der ikke findes anledning til at fravige den almindeligt gældende praksis, hvorefter der ikke gives betinget dom for falsk forklaring for retten. Den pågældende sag drejede sig dels om en ca. 21-årig ustraffet kvinde, der i en af hende rejst faderskabssag havde afgivet urigtig retsforklaring fire gange om, hvem hun havde haft samleje med, dels om en ca. 44-årig ustraffet mand, der usandfærdigt havde benægtet at have haft samleje med kvinden. *W. E. v. Eyben* har i „Strafudmåling“ 1950, p. 219, jfr. p. 416—17, gennemgået 23 domme afsagt af Københavns Byret og Østre Landsret angående falsk forklaring for retten³⁾ i mange forskellige forbindelser og når til det resultat, at man ikke på grundlag af dette domsmateriale kan tale om en tendens i en bestemt retning med hensyn til spørgsmålet betinget - ubetinget dom i sager af denne art.

Senere foreligger en af Østre Landsret afsagt dom af 22. november 1950, *U. 1951, p. 233*, angående en ustraffet mand, der idømtes en ubetinget straf af fængsel i 3 måneder, idet han under en af hans fraseparerede hustru anlagt faderskabssag usandfærdigt havde forklaret, at han kun een gang havde haft samleje med hende, hvilket han dog i et senere retsmøde berigtigede, idet han undskyldte sig med, at han troede, at der ikke kunne være tvivl om, at en medsagsøgt mand var fader til barnet. Samme sted er refereret en af Østre Landsret den 23. februar 1951 afsagt dom i en faderskabssag, hvor en 22-årig ustraffet mand i fire retsmøder energisk i strid med sandheden havde benægtet at have haft samleje med barnemoderen i avlingstiden og havde fremsat opdigtede forklaringer. Han, der undskyldte sig med, at han var nygift og ville skjule sagen for hustruen, blev anset med en ubetinget straf af fængsel i 4 måneder.

Endvidere kan i denne forbindelse nævnes Højesterets dom af 5. maj 1952, *U. 1952, p. 711*. Den angik en ca. 30-årig mand, i 1947 straffet med 3 måneders fængsel for berigelsesforbrydelser, som under en faderskabssag havde forklaret usandfærdigt med hensyn til et samleje, der

³⁾ Se herved *Krabbe* i *UfR. 1951 B, p. 300*.

havde fundet sted ca. 2 måneder efter avlingstiden (jfr. i så henseende referatet af dommen under afsnittet: Falsk forklaring for retten). Han ansås med en ubetinget straf.

Højesterets dom af 9. april 1951, *U. 1951, p. 548*, drejede sig om en i 1923 født, ustraffet mand, som i årene 1945—50 flere gange havde øvet kønslig usædelighed med mænd for betaling, dels i form af natlogi og fortæring, dels i form af kontante beløb på 5—10 kr. Han idømtes efter straffelovens § 230 fængsel i 80 dage af Københavns Byret. Østre Landsret gjorde dommen betinget i 5 år mod tilsyn af Dansk Værneselskab i 2 år, og denne dom stadfæstedes af Højesteret bl. a. under hensyn til, hvad der var oplyst om hans personlige forhold. Inspektøren for Kofoeds Skole, som efter byretsdommen nøje havde fulgt tiltalte og hans gode bestræbelser for at komme på ret køl, anbefalede stærkt en betinget dom.

Højesterets dom af 15. januar 1952, *U. 1952, p. 274*, drejede sig om en 31-årig ustraffet mand, der holdt brevduer, og som fik fat i en kat, der kom ud fra dueslaget, hvorefter han gjorde den til genstand for en behandling, der af Højesteret henførtes under lov om værn for dyr nr. 256 af 27. maj 1950 § 18, stk. 1, 1' pkt., der angår uforsvarlig behandling af dyr (jfr. herom nærmere referatet af dommen under afsnittet: Dyrplageri). Han idømtes hæfte i 10 dage, idet dog fire af rettens ni dommere stemte for at gøre straffen betinget under hensyn til, at den pågældende havde handlet som sket for at beskytte sine brevduer.

En 65-årig mand, der tidligere var straffet 26 gange og senest var prøveløsladt fra arbejds hus i juli 1950, begik i sommeren 1951, hvor han efter sin forklaring daglig drak et betydeligt kvantum spiritus, flere tyverier samt hæleri. Han karakteriseredes som forfalden til drukkenskab. Idet arbejds hus, bl. a. under hensyn til hans alder, ikke fandtes at burde anvendes, blev han i tilslutning til en afgiven embedslægeerklæring ved Vestre Landsrets dom af 6. september 1951 (*V.L.T. 1951, p. 362*) idømt en betinget straf under tilsyn af Dansk Forsorgsselskab bl. a. på vilkår, at han tog ophold i et af selskabet anvist hjem og forblev der i indtil 2 år efter selskabets nærmere bestemmelse, samt under opholdet underkastede sig en antabuskur efter anvisning af en læge. Et andet lignende tilfælde drejede sig om en i 1928 født mand, der flere gange tidligere var dømt for tyveri, og nu havde begået fire tyverier, de to angiveligt under beruselse. Han betegnedes som forfalden til drukkenskab, og embedslægen anbefalede psykopatforvaring, hvor han kunne afvænnnes, eller subsidiært arbejds hus, medens Retslægerådet anbefalede arbejds hus. I en senere erklæring udtalte embedslægen, at han ikke ville finde en betinget straf, bl. a. på vilkår af en antabuskur, uhensigtsmæssig. Ved Vestre Landsrets dom af 19. oktober 1951 (*V.L.T. 1952, p. 7*) idømtes han en betinget straf med en prøvetid på 3 år bl. a. på vilkår, at han i prøvetiden fortsatte en påbegyndt antabuskur under tilsyn af en læge, samt at han undergav sig tilsyn af Dansk Forsorgsselskab.

En tiltalt var ved dom af 20. maj 1950 anset med hæftestraf, betinget med en prøvetid på 2 år. Den 14. februar 1952 blev han anholdt og fremstillet i retten som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 217, stk. 3, og aflagde her tilståelse, hvorefter han løslodes samme dag. Den 20. maj 1952 udfærdigedes forundersøgelsesbegæring, som samme dag indleveredes til retten. Underretten fandt ikke i straffelovens § 57 hjemmel til at idømme en fællesstraf, da forundersøgelsesbegæringen først var forkyndt for tiltalte efter den 20. maj 1952, altså efter prøvetidens udløb. Østre Landsret nævnede såvel det om hans anholdelse og fremstilling i retten m. v. den 14. februar 1952 som om forundersøgelsesbegæringens indlevering den 20. maj 1952 lige anførte og udtalte så, at „herefter retlig undersøgelse at være indledet mod tiltalte inden prøvetidens udløb“, og idømte derefter tiltalte i medfør af straffelovens § 57 en fællesstraf. I Højesterets dom af 12. marts 1953 (*U. 1953, p. 429*) udtales, at da tiltalte har været fremstillet i det den 14. februar 1952 afholdte retsmøde og dør er sigtet for overtrædelse af straffelovens § 217, stk. 3, tiltrædes det, at der i medfør af § 57 er idømt en fællesstraf. Højesteret fandt det altså ikke fornødent at anvende landsrettens dobbelte begrundelse, men anså det den 14. februar 1952 passerede alene for tilstrækkeligt til at fastslå, at der inden prøvetidens udløb var indledet retslig undersøgelse mod tiltalte, jfr. *Hurwitz: Den danske Kriminalret, p. 701, og Knud Waaben: Betingede straffedomme, p. 210—11.*

Se også Østre Landsrets dom af 2. oktober 1952 (*U. 1953, p. 164*) under afsnittet om forældelse.

Konfiskation.

Når en udlejer har opkrævet højere leje end tilladt efter lovbekendtgørelse nr. 348 af 6. september 1947, men lejerer ikke kræver det for meget erlagte tilbage i tilfælde, hvor han er berettiget dertil, kan det ifl. bekendtgørelsens § 58 i, stk. 3, ved dom bestemmes, at beløbet vil være at inddrage i statskassen. Denne konfiskationsbestemmelse i § 58 i, stk. 3, ansås ved Højesterets dom af 14. oktober 1953 (*U. 1953, p. 1042*) for at være udtømmende og straffelovens § 77, stk. 1, nr. 3, forsåvidt uanvendelig ved siden heraf i et tilfælde, hvor lejerne som følge af bekendtgørelsens regler om forældelse ikke var berettiget til at kræve for meget erlagt leje tilbagebetalt.

Ifølge toldlovens § 48 medfører indsmugling eller forsøg herpå af spiritus m. v. eller andre særlig højt beskattede varer under skærpende omstændigheder konfiskation af det anvendte befordringsmiddel med tilbehør, dog undtaget fartøjer på 30 tons eller derover. En fisker, der ikke tidligere havde været straffet for overtrædelse af toldloven eller lign., sejlede med sit fiskefartøj på forslag af en slægtning, der var forhyret med en damper, to gange ud til denne i rum sø og modtog her 100.000 ubanderollerede cigaretter og to flasker ubanderolleret snaps

og indsmuglede derpå varerne. Ved Højesterets dom af 1. april 1953 (*U. 1953, p. 497*) fandtes der ikke at foreligge skærpende omstændigheder ved smugleriets udførelse, hvorfor den af landsretten truffne bestemmelse om fiskefartøjets konfiskation ophævedes (*Sml. U. 1929, p. 599, 1937, p. 841, 1938, p. 124, V.L.T. 1940, p. 159, og Hurwitz: Konfiskation p. 221*).

Ved domme i *U. 1951, 1014 og 1018*, og i *U. 1952, p. 383, 388 og 388*, har Højesteret stadfæstet landsrettens konfiskation af „gavebiler“, medens Højesteret i domme af 10. september 1953 (*U. 1953, p. 1025*) og 9. oktober 1953 (*U. 1953, p. 1037*) har ophævet landsrettens bestemmelse om konfiskation af „gavebiler“ eller på anden måde ulovligt indkøbte automobiler. Ved afgørelsen af om konfiskation bør ske, lægges der formentlig, foruden på de øvrige konkrete omstændigheder, bl. a. vægt på, om der er afgivet urigtige tro- og loveerklæringer overfor myndighederne, og om det pågældende automobil på lovlig måde uden valutatab er kommet her til landet, således at der forsåvidt mere er spørgsmål om brud på fordelingsordningen med hensyn til automobiler.

Ejeren af en hovedbygning havde udlejet denne for 20 år til en lejer L., der forpligtede sig til at installere og vedligeholde et centralvarmeanlæg, der skulle være ejerens ejendom. L. installerede derefter et anlæg, trods det dengang bestående forbud derimod. I Østre Landsrets dom af 7. november 1950 (*U. 1951, p. 225*) udtaltes, at ejeren efter det oplyste ikke fandtes at kunne straffes for medvirken til den ulovlige installation, men at han dog ikke havde været i så begrundet god tro, at konfiskation af anlægets værdi ikke kunne ske hos ham.

Spørgsmål om ansvar uden skyld.

Ved et skibs ankomst fra udlandet til dansk havn afgav kaptajnen i henhold til toldforordningens § 147 sædvanlig inkvireringsrevers, hvori han erklærede, at der ikke fandtes andre rum eller gemmer i skibet end de overfor toldvæsenet påviste. Under sin påfølgende undersøgelse af skibet fandt toldvæsenet imidlertid fire ikke i reverset nævnte rum, og i et af disse fandtes 940 ubanderrollerede cigaretter, tilhørende et besætningsmedlem. I den anledning pålagde toldvæsenet kaptajnen en bøde i henhold til toldforordningens § 147, jfr. plakat af 25. juni 1818, hvilken afgørelse kaptajnen indbragte for retten med påstand om frifindelse. Ved højesterets dom af 12. december 1951 (*U. 1952, p. 113*) toges denne påstand ikke til følge, idet dommen henviser til forskellige i dommen nærmere fremstillede forhold, der kunne bebrejdes kaptajnen. I en redaktionel note til dommen siges, at denne således ikke har fastslået et objektivt ansvar for kaptajnen, jfr. *Schlegel, Højesteretsdomme 1846—56, p. 376*. Se vedrørende emnet *Hurwitz: Den danske Kriminalret, alm. del, p. 382—86*.

Strafafsoning.

Ved domme af januar og marts 1950 blev tre tyske statsborgere, bl. a. det tyske riges tidligere befuldmægtigede i Danmark, Karl R. W. Best, idømt fængsel i henholdsvis 24 år, 16 år og 12 år som følge af deres forhold under den tyske besættelse af Danmark.

Ved en kgl. anordning af 13. oktober 1950 bemyndigedes justitsministeren til at bestemme, at tyskere, der for krigsforbrydelser her i landet var idømt straf af fængsel i 12 år eller derover, skulle afsone straffene i Tyskland, forsåvidt overenskomst herom opnåedes med besættelsesmyndighederne i Tyskland. Ministeriet traf derefter bestemmelse om de domfældtes overførelse til fortsat straffafsoning i Tyskland — de britiske myndigheder havde afgivet tilsagn om modtagelse af alle de her i landet afsoneende krigsforbrydere til afsoning af deres reststraffe i fængslet i Werl — men de domfældte protesterede herimod, og spørgsmålet forelagdes Københavns Byret.

Efter at en række nærmere oplysninger og erklæringer var tilvejebragt, udtalte Byretten i sin kendelse, at det måtte anses givet, at vedkommende danske domstole ved udmålingen af de domfældtes straffe udelukkende havde kunnet tage de i den pågældende danske lovgivning fastsatte bestemmelser i betragtning og alene havde kunnet fastsætte en frihedsstraf som den i den danske straffelov fastsatte, afsonet under tilsyn og kontrol af danske myndigheder og under nærmere rekurs til danske domstole samt med benådningsret for vedkommende danske instanser, og idet der ikke i lovgivningen fandtes hjemmel for justitsministeriets beslutning, fandtes denne stridende mod indholdet af de over de domfældte afsagte domme, hvorved kendelsen tillige lagde afgørende vægt på, at det fornødne grundlag for en virkelig bedømmelse af, om de domfældtes retsstilling under en afsoning i Tyskland måtte anses for ændret på afgørende måde, i det store og hele savnedes.

I kendelse af 9. juni 1951 (*U. 1951, p. 913*) stadfæstede Østre Landsret Byrettens afgørelse, idet Landsretten tiltrådte, at udlevering af de domfældte uden disses samtykke til afsoning i et andet land og uden for danske statsorganers område var i strid med indholdet af de afsagte domme (jfr. Nord. adm. T. 1952, p. 91).

Forældelse.

En tiltalt var i 1946 ved Østre Landsrets ankeendom — efter at sagen i 1° instans havde været pådømt af Københavns Byret i 1945 — straffet med fængsel i 1 år for hæleri og senere samme år med en tillægsstraf efter straffelovens § 89 for hæleri med fængsel i 1 måned. I 1951 blev han tiltalt for en række i 1944—45 begåede indbrudstyverier og nogle hælerier (forholdene 1—18) samt for i 1951 at have begået et mindre hæleri (forhold 19). Københavns Byret fandt, at den forskyldte straf, såfremt samtlige forhold — bortset fra det i 1951 begåede forhold 19 — var kommet til pådømmelse i 1945, efter omstændighederne ikke ville have oversteget fængsel i 2 år, og da tiltalte allerede var idømt

fængsel i 1 år og 1 måned, fandtes strafskylden vedrørende de ældre forhold 1—18 forældet, hvorved byretten henviste til strfl. § 93, stk. 1, nr. 2, hvorefter forældelsesfristen er 5 år, når straffen ville blive fængsel ikke over 1 år (når der ialt ikke var forskyldt mere end 2 års fængsel, og der allerede var idømt 13 måneder, ville straffen for de nu omhandlede ældre forbrydelser jo højst kunne blive 11 måneder og altså ikke over fængsel i 1 år). Det nye forhold 19 henførte byretten under straffelovens § 303 og idømte herfor tiltalte en hæftestraf, der ansås udstået med varetægtsfængsel.

Østre Landsret anså forhold 19 for almindeligt hæleri og udtalte herefter blot, at tiltalte ville være at anse „efter straffelovens § 286, jfr. § 276 . . . jfr. straffelovens § 89 og efter straffelovens § 285, jfr. § 284, jfr. § 276 med fængsel i 1 år og 5 måneder . . .“. (Landsretten må herved have lagt til grund, at tiltalte, der som nævnt allerede var idømt fængsel i 1 år og 1 måned, ialt for samtlige 19 forhold havde forskyldt en straf af fængsel i 2 år og 6 måneder).

Ved Højesterets dom af 12. september 1952 (*U. 1952, p. 1017*) stadfæstedes byretsdommen med hensyn til forholdene 1—18 i henhold til dens grunde. For hæleriet under forhold 19 idømtes tiltalte fængsel i 2 måneder, der ansås udstået med varetægtsfængsel. Dommen anlægger altså ved udfindelsen af, om den for forholdene 1—18 forskyldte straf oversteg forældelsesgrænsen på 1 år i § 93, stk. 1, 2) en vurdering af, hvilken tillægsstraf i medfør af straffelovens § 89, der efter en totalvurdering af de nævnte 18 forhold og de af 1946-dommen omfattede forhold må anses forskyldt, og da tillægsstraffen findes ikke at overstige 1 år, anses forældelse indtrådt. Hæleriet forhold 19, der var begået i 1951, efter at betingelserne for forældelse af de 18 forhold således ansås indtrådt, toges efter det anførte ikke i betragtning ved afgørelsen af forældelsesspørgsmålet. Se herved *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, p. 204, jfr. p. 762, *Krabbe*: komm. straffelov (4. udgave) p. 335, og *U. 1939 B.*, p. 205, og *Holger Tryde* i *U. 1953 B.*, p. 253 ff.

En i 1917 født, ustraffet mand var i 1952 sat under tiltale for brandstiftelse ved i 1944 i beruset tilstand at have stukket ild på en høstak i en ladeport, således at ladebygning og løspøre til værdi ialt ca. 100.000 kr. brændte. Retslægerådet udtalte bl. a., at tiltalte hverken var sinds syg eller åndssvag, men tilbøjelig til depressive reaktioner. Han var forfalden til drukkenskab, ikke strafuegnet, men en behandling af hans alkoholisme måtte anses af væsentlig betydning for undgåelse af ny kriminalitet. Da han for tiden ikke syntes indstillet på at undergive sig ambulansbehandling, måtte han anses egnet til anbringelse i helbredelsesanstalt for drankere. Nævningerne kendte tiltalte skyldig, men svarede bekræftende på et spørgsmål om, hvorvidt straffen kunne nedsættes efter straffelovens § 84, stk. 1, nr. 9, idet tiltalte frivilligt havde angivet sig selv og aflagt fuldstændig tilståelse. I Østre Landsrets derefter afsagte dom af 2. oktober 1952 (*U. 1953, p. 164*) siges, at hvis sagen var blevet påkendt i 1944, ville straffen have oversteget

fængsel i 1 år, således at strafansvaret ikke var forældet i medfør af straffelovens § 92, pkt. 3, smh. med § 93, stk. 1, pkt. 2. Under hensyn til den lange tid, der var forløbet siden forbrydelsen samt straffelovens § 84, fandtes straffen at burde fastsættes til fængsel i 1 år. Straffen gjordes betinget med en prøvetid af 2 år. Det udtales videre, at tiltaltes forbrug af spiritus siden hans løsladelse fra varetægtsfængsel i juni 1952 havde været væsentlig ringere end før fængslingen og ikke umådeholdent, samt at under hensyn til det siden forbrydelsen forløbne lange tidsrum og til, at han i dette ikke sås at have begået noget strafbart, fandtes bestemmelsen i straffelovens § 72, stk. 1, pkt. 2, om obligatorisk meddelelse af afholdspålæg ikke anvendelig (jfr. „Juristen“ 1942, 14, og 1951, 107), samt at hverken sådant pålæg eller anbringelse i helbredelsesanstalt for drankere i medfør af straffelovens § 73 fandtes hensigtsmæssig.

I *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, p. 202, siges, at når størrelsen af den forskyldte straf skal overvejes i forbindelse med forældelse, er det afgørende den straf, som lovovertræderen ville have pådraget sig „ved en nu stedfindende forfølgning . . . . Ved udmålingen af denne hypotetiske straf må hensyn også tages til, at der i en længere tids straffri vandel vil kunne ligge en formildende omstændighed“. Dommen følger efter sin formulering ikke dette synspunkt, idet den først tager stilling til, hvad straffen ville være blevet i 1944, og derefter lemper denne straf under hensyn til det senere foreliggende.

I en sag, hvorunder en mand var sat under tiltale til konfiskation i medfør af prislovens § 19, jfr. § 13, af en ulovligt indvundet overpris, udtalte Vestre Landsret i dom af 14. juni 1952 (*U. 1952, p. 917*) bl. a., at de i straffelovens § 92, jfr. § 93 indeholdte bestemmelser om bortfald af strafansvar ved forældelse ikke findes at omfatte eller analogisk at kunne bringes i anvendelse med hensyn til et konfiskationskrav. Landsretten henviste herved til straffelovens § 95, hvor det bl. a. siges, at når strafansvar er bortfaldet ved forældelse, kan de i §§ 30 og 62—75 omhandlede foranstaltninger ikke anvendes; § 77 angående konfiskation er altså ikke medtaget her.

Et tilsvarende resultat antoges ved Østre Landsrets dom af 21. april 1953 (*U. 1953, p. 880*), hvor strafskylden for urigtig opgivelse af, at en motorcykel, der ønskedes indført, var en gave, ansås forældet, men motorcyklen konfiskeredes.

Regelen i straffelovens § 92, stk. 3, pkt. 2., antoges ikke at medføre forældelse af strafansvar for en række i strid med lovbekendtgørelse nr. 348 af 6. september 1947 foretagne ulovlige lejeforhøjelser, Højesterets dom af 14. oktober 1953 (*U. 1953, p. 1042*), jfr. *Hurwitz*: Den danske Kriminalret p. 202 og 218, og *Krabbe*, komm. straffelov (4. udgave) p. 331.

Embedsforbrydelser.

En forretningsmand, F., havde fået anmodning om at skaffe indrejsetilladelse til Danmark for en tysker. Han stod fra besættelsestiden i

nært bekendtskabsforhold til en politiinspektør og henvendte sig nu til denne, der, idet han var klar over, at F. kunne give ham oplysninger af interesse for den af ham ledede efterretningstjeneste, derpå henvendte sig til justitsministeriet, hvor han gjorde gældende, at der var efterretningsmæssige grunde til at give tyskeren indrejsetilladelse. Den 5. november 1948 gav ministeriet indrejsetilladelsen. En gang i december 1948 bistod F. politiinspektørens hustru med købet af en pels, på hvilken F. kunne få rabat hos den pågældende forretning, overfor hvilken F. optrådte som køber. Da politiinspektøren i den følgende tid flere gange rykkede F. for oplysning om prisen, slog F. det hen. Politinspektøren tiltalte nu efter straffelovens § 144 for i sin nævnte egen-skab uberettiget at have ladet sin hustru modtage pelsen som gave af F. i anledning af, at han efter dennes anmodning havde udvirket den ovennævnte indrejsetilladelse. Ved byrettens dom frifandtes tiltalte, hvorefter sagen påankedes til Østre Landsret. Denne udtalte i sin dom, at der måtte gås ud fra, at tiltalte ikke ved sin medvirken i indrejse-sagen havde gjort sig skyldig i noget pligtstridigt forhold, og at det ikke kunne antages, at han ved pelsens levering havde indset, at det var meningen, den skulle være en gave. Derimod fandtes det under hensyn til forskellige nærmere angivne omstændigheder tilstrækkelig godtgjort, at han i alt fald i marts 1949 var klar over, at pelsen var ment som en gave, der ikke kunne have anden motivering end hans medvirken i indrejsesagen, og havde affundet sig hermed, og han fandtes herefter skyldig i overtrædelse af straffelovens § 144 og idømtes fængsel i 4 måneder. I Højesterets dom af 3. oktober 1951 (*U. 1951, p. 1018*) udtaltes, at det i landsrettens dom var statueret bevist, at tiltalte i marts 1949 havde været klar over, at pelsen var ment som en gave, der ikke kunne have anden motivering end hans medvirken i indrejsesagen, og havde affundet sig hermed, og Højesteret tiltrådte herefter, at han var anset skyldig i overtrædelse af straffelovens § 144. Under hensyn til en række særlig fremhævede omstændigheder fastsattes straffen til 50 dagbøder, idet dog to dommere stemte for en straf af hæfte i 60 dage.

Ved samme højesteretsdom ansås en politiassistent med 10 dagbøder ligeledes efter straffelovens § 144. Han havde modtaget $\frac{1}{2}$ kasse cigarer og 5—6 flasker spirituosa under omstændigheder, hvor det måtte stå ham klart, at gaverne blev ydet ham som politimand og for at gøre ham afhængig af giverne.

Ved en anden højesteretsdom af samme dato (*U. 1951, p. 1020*) blev en overbetjent anset efter straffelovens § 144 med fængsel i 4 måneder for af en sigtet person, hvis sag han behandlede, at have modtaget ca. 150 kr. kontant og ladet sig traktere på restaurationer sammen med en kollega, i alt overvejende grad på tiltaltes og kollegaens eget initiativ.

Falsk forklaring.

I Østre Landsrets dom af 12. januar 1951 (*U. 1951, p. 401*) udtaltes, at selv om den af Københavns Skattevæsen fulgte praksis med hensyn

til udpantningsforretninger var behæftet med mangler og på flere punkter afveg fra forskrifterne i lov nr. 185 af 23. juni 1932 m. v., fandtes disse afvigelser under de foreliggende omstændigheder ikke så afgørende, at der kunne frakendes de i sagen omhandlede forretninger gyldighed som lovlige udpantningsforretninger. For afgivelse af urigtige oplysninger under forretningerne ansås en tiltalt herefter efter straffelovens § 162 med hæfte i 20 dage.

For falsk partsforklaring under en ægteskabssag var en tiltalt ved underretten anset efter straffelovens § 158, stk. 1, jfr. § 159, stk. 2. I Østre Landsrets ankedom af 2. august 1951 (*U. 1951, p. 1085*) antoges, at § 159, stk. 2 — om adgang til nedsættelse eller bortfald af straffen, hvor den afhørte var berettiget til at nægte at afgive forklaring — ikke kan anvendes i sådanne sager, hvorefter tiltalte ansås efter § 158, stk. 1, med fængsel i 3 måneder.

Under en faderskabssag angående et barn, der var avlet i tiden fra noget før midten af juni 1948 til noget før midten af august 1948, forklarede en mand, at han kun havde haft samleje med barnemoderen i februar 1948. Senere rejstes der tiltale mod ham efter straffelovens § 158, stk. 1, for falsk retsforklaring under sagen. Ved Vestre Landsrets ankedom ansås det bevist, at tiltalte yderligere havde haft et samleje med barnemoderen, idet det dog ikke ansås bevist, at dette samleje havde fundet sted tidligere end i oktober 1948. Landsretten henførte forholdet under straffelovens § 158, stk. 1. Denne dom stadfæstedes ved Højesterets dom af 5. maj 1952 (*U. 1952, p. 711*), hvori udtales, at den omstændighed, at tiltaltes falske forklaring angik et samleje, der havde fundet sted ca. 2 måneder efter avlingstidens udløb, ikke kunne medføre, at forholdet henførtes under straffelovens § 158, stk. 3, der bestemmer, at hvis det falske udsagn alene angår noget, som er uden betydning for det forhold, der søges oplyst, kan straffen gå ned til hæfte eller bøde (se *Krabbe*: komm. strfl. (4. udg.) p. 414, mot. til Torps strafsl.sudkast af 1917, p. 147, udkast III sp. 261, og N.T.f.K. 1953, p. 448).

Østre Landsrets dom af 18. september 1952 (*U. 1952, p. 1105*) drejede sig om, at der var rejst tiltale mod en barnemoder for falsk forklaring for retten, straffelovens § 158, stk. 1, i anledning af, at hun i retten under en faderskabssag havde forklaret, at hun i sit barns avlingstid ikke havde haft samleje med andre mænd end F., hvis faderskab imidlertid udelukkedes ved ABO-blodtypesystemet. Under sagen var til belysning af spørgsmålet om sådanne udelukkelsers sikkerhed fremlagt en udførlig erklæring fra Retslægerådet, hvori bl. a. udtales: „Principielt må fastholdes, at faderskabsudelukkelse efter ABO-systemet må siges at frembyde så stor sikkerhed som en biologisk undersøgelse overhovedet kan yde, således at man altså i og for sig ikke gennem yderligere undersøgelse kan komme spørgsmålet nærmere. — Det bliver herefter et juridisk spørgsmål, om man vil anse denne sikkerhed for tilstrækkelig til domfældelse for falsk forklaring, hvorved bemær-

kes, at muligheden for afvigelser gennem mutation eller af anden årsag ikke principielt kan afvises. I de tilfælde, hvor der hidtil imod tiltaltes benægtelse har været dømt for falsk forklaring, synes der da også i dommen at have været lagt en vis vægt på, at der forelå yderligere momenter, der kunne skabe tvivl om forklaringernes sandfærdighed, jfr. herved retslægerådets årsberetning 1940, p. 175, og 1945, p. 118. Man skal endvidere i denne forbindelse henvise til, at der efter oplysninger, som universitetets retsmedicinske institut har indhentet fra det tilsvarende institut i Sverige, ikke i svensk retspraksis vides at være forekommet tilfælde, hvor der er dømt for falsk forklaring udelukkende på grundlag af blodtypebestemmelse“.

Ved landsrettens dom ansås tiltalte efter straffelovens § 158 med fængsel i 3 måneder, idet det i dommen siges: „Efter de af Universitetets retsmedicinske institut og retslægerådet afgivne erklæringer finder retten at måtte lægge til grund, at F. ikke kan være fader til barnet, og at dette følgelig må have en anden fader. Idet retten endvidere efter det oplyste, derunder oplysningerne om tiltaltes forhold omkring avlingstiden, finder det godtgjort, at hun i avlingstiden har stået i forhold til en anden person end F., findes hun skyldig i tiltalen“.

I to andre Østre Landsretsdomme af samme dato (*U. 1952, p. 1108 og 1109*), hvor den af den tiltalte barnemoder udlagte mand udelukkedes ved henholdsvis ABO- og MN-systemet, traf landsretten tilsvarende afgørelser med tilsvarende begrundelse. Senere har landsretten i dom af 29. juni 1953 (*U. 1953, p. 958*) truffet en lignende afgørelse. Dommene har givet anledning til diskussion, jfr. *Borum, Th. Petersen og J. Bruun* i „Juristen“ 1952, p. 277, 293 og 305, og *O. Bilfeldt, le Maire, Lind, Th. Petersen og Borum* i „Juristen“ 1953, p. 65, 137—44 og 205—11, samt *Illum* i *U. 1954 B*, p. 143.

Alfonseri (strfl. § 229, stk. 2).

En mand, der var født den 30. marts 1917 og i april 1950 var anset med fængsel i 4 måneder efter strfl. § 222, stk. 1 (samleje med barn under 15 år), tiltaltes for alfonseri. Byretten fandt det godtgjort, at han i tiden december 1950—slutningen af marts 1951 havde modtaget ialt 100—150 kr. af sin fraskilte hustru, der med hans vidende havde tjent pengene ved utugtskunder, som hun havde haft med hjem i hans lejlighed, idet han på forhånd havde betinget sig, at hun skulle aflevere en del af sin indtægt til ham, der enkelte gange købte præservativer til hende. Under lejlighedsvise uoverensstemmelser havde han slået hende; en enkelt gang havde han hjulpet hende med at få en ubehagelig kunde ud af lejligheden. I den pågældende periode havde han selv fast arbejde, medens den fraskilte hustru — bortset fra utugts-erhvervet — kun havde invaliderente. Han betalte hende for indkøb til deres husholdning, medens hun udførte forskellig husgerning. Byretten frifandt ham, idet det fandtes betænkeligt at fastslå, at han delvis havde ladet sig underholde af hustruen i den betydning, hvori dette udtryk må antages anvendt i straffelovens § 229, stk. 2, og denne dom stad-

fæstedes af Østre Landsret, dog med en domfældende dissens. Idet byrettens bevisbedømmelse måtte anses tiltrådt af landsretten, og idet han herefter fandtes at have overtrådt strfl. § 229, stk. 2, ansås han ved Højesterets dom af 12. marts 1952 (*U. 1952, p. 494*) med fængsel i 60 dage, dog med dissens, idet tre af rettens ni dommere ville stadfæste landsrettens dom i henhold til dens grunde.

Tyveri (Jagt).

En tiltalt, der sammen med en anden mand i et vildtreservat af betydelig udstrækning havde tilegnet sig to stykker kronvildt, som den anden havde skudt, blev ved Vestre Landsrets dom af 13. juni 1952 (*U. 1952, p. 917*) foruden for ulovlig jagt anset for meddelagtighed i tyveri, idet reservatet var omgivet af et — ca. 37 km langt — behørigt vedligeholdt hegn, som kronvildtet ikke kunne trænge igennem (se *Krabbe: Komm. Straffelov (4. udg.), p. 653*, hvor det siges, at vildt i forsvarligt indhegnede dyrehaver, i hvert fald når disse ikke har en usædvanlig stor udstrækning, kan være genstand for tyveri).

Motorlovens § 24, stk. 1 (motorkørsel i spirituspåvirket tilstand) og stk. 3 (motorkørsel i træthedstilstand m. v.) og § 42, stk. 1, 2. pkt. (særlig uforsvarlig kørsel m. v.).

En 30årig mand var i februar 1950 i underretten blevet idømt hæfte i 10 dage og fradømt sit førerbevis i 1 år på grund af bilkørsel i spirituspåvirket tilstand (blod-alkoholkoncentrationen 0,73 ‰), hvilken dom stadfæstedes af Østre Landsret i juli 1950. Han havde haft førerbevis siden 1939 og var ikke tidligere straffet for overtrædelse af motor- eller færdselslov. Uanset underrettens dom var han vedblevet jævnlig at køre bil, og den 8. maj 1950 førte han bilen efter at have nydt spiritus, således at han ved lægeundersøgelsen havde en blodalkoholkoncentration på 0,94 ‰ og karakteriseredes som påvirket i let grad. Under den i anledning af hans nye forhold rejste sag fradømte underretten ham retten til at få førerbevis for 3 år, foruden at han blev anset med hæfte i 40 dage. Østre Landsret ændrede dommen til frakendelse af retten til førerbevis for bestandig, men ved Højesterets dom af 29. august 1951 (*U. 1951, p. 960*) fastsattes tiden for frakendelsen ligesom af underretten til 3 år, regnet fra højesteretsdommens afsigelse.

I denne forbindelse kan også nævnes Østre Landsrets dom af 18. september 1953 (*U. 1953, p. 1141*) angående en 24årig tiltalt, som tidligere ved dom af 27. oktober 1951 for motorkørsel i spirituspåvirket tilstand var straffet med hæfte i 24 dage og frakendt førerretten i 1 år. Han havde nu i juni 1953 bl. a. påny kørt i sådan tilstand. Han havde en alkoholpromille på 2,17, fandtes påvirket i godt middel, henimod svær grad, havde kørt usikkert og slingrende og var endt i en havehæk. Han, der tillige ansås med fængsel i 40 dage, frakendtes retten til at få førerbevis i 10 år. — Der er grund til at bemærke, at motorlovens

§ 42, stk. 2, bestemmer, at hvis førerretten er frakendt for længere tid end 3 år, kan justitsministeren efter 3 års forløb under ganske særlige omstændigheder tillade vedkommende påny at blive fører, men kun, hvis retten til at være fører ikke tidligere er frakendt den pågældende. Hvis en mand tidligere er frakendt førerretten og derefter under en ny sag frakendes den, kan han altså aldrig administrativt ved „benådning“ generhverve den. Der bliver altså i disse tilfælde en væsentlig forskel mellem frakendelse for bestandig og frakendelse for et bestemt tidsrum, selv om dette er langt.

En tiltalt motorfører blev under sin kørsel, der ikke havde givet anledning til bemærkninger, standset af politiet på grundlag af en anmeldelse. Ved en kort efter foretaget lægeundersøgelse erklæredes han for ikke påvirket af spiritus. Der fandtes imidlertid 2,15 % alkohol i blodet. I Østre Landsrets dom af 5. maj 1953 (*U. 1953, p. 881*) siges: „I betragtning af den i tiltaltes blod forefundne høje alkoholkoncentration i forbindelse med sagens øvrige oplysninger finder retten det godtgjort, at tiltalte har indtaget et så stort kvantum spiritus, at han har været ude af stand til at føre motorkøretøj på betryggende måde“. Han blev herefter anset med hæfte i 10 dage, hvorhos retten til at føre motorkøretøj frakendtes ham for 6 måneder.

En tiltalt havde i spirituspåvirket tilstand kørt cykel med hjælpemotor. Uanset at han ikke havde brugt motoren, som han ikke kunne få startet, ansås han ved Østre Landsrets dom af 19. august 1953 (*U. 1953, p. 1124*) efter motorlovens § 24, stk. 1, med en bøde på 400 kr. og frakendtes retten til at blive motorfører for 1 år, idet dommen henviste til bekendtgørelse nr. 193 af 14. april 1951 § 1, stk. 1, 2' pkt. Denne bekendtgørelse er iøvrigt senere ophævet ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 310 af 27. november 1953, der bestemmer, at cykler med hjælpemotor af godkendt, nærmere bestemt type i alt væsentligt undtages fra reglerne i lovgivningen om motorkøretøjer m. v.

Østre Landsret har i kendelse af 19. juni 1951 (*U. 1951, p. 917*) antaget, at når en tiltalt er blevet frifundet for tiltale for overtrædelse af motorlovens § 24, motorkørsel i spirituspåvirket tilstand, men frifindelsesdommen ankes af det offentlige, har politiet ikke i lovens § 42 hjemmel til midlertidigt at fratage den pågældende hans førerbevis, indtil ankesagens afgørelse foreligger.

En tiltalt 36årig, ustraffet og særdeles velomtalt chauffør havde en dag i august 1952 kørt med sin lastbil fra ca. kl. 4.30 morgen, idet han og en anden chauffør skiftedes til at føre bilen. På hjemvejen ca. kl. 22.15 mente tiltalte efter sin forklaring at høre et smæk. Efter hans og den anden chaufførs forklaring standsede de bilen og undersøgte den uden at finde nogen beskadigelse og gik derpå et godt stykke tilbage ad landevejen og så efter, om der lå noget i grøften, eller om de skulle have beskadiget en telefonpæl. Næste morgen fandt tiltalte en af bilens retningsvisere og bakspejlet beskadiget, og da han om aftenen læste i avisen om en dreng, der var blevet dræbt ved en påkørsel ved det sted

på landevejen, hvor de havde standset, henvendte han sig selv til politiet om sagen. Han fandtes herefter af Vestre Landsret skyldig i uagtsomt manddrab ved at have påkørt og dræbt drengen, der cyklede i højre vejbane i samme retning som tiltalte, og det fandtes tilstrækkelig godtgjort, at han på grund af mangel på søvn eller anden overanstrengelse havde været i en sådan træthedstilstand, at han var ude af stand til at føre motorkøretøj på betryggende måde, hvorfor han ansås efter motorlovens § 24, stk. 3. Landsretten stadfæstede herefter underrettens afgørelse, hvorved tiltalte var ikendt en straf af hæfte i 20 dage, men ikke frakendt førerretten. Sagen påankedes til Højesteret af anklagemyndigheden bl. a. med påstand om frakendelse af førerretten, men ved Højesterets dom af 4. juni 1953 (*U. 1953, p. 707*) stadfæstedes landsrettens dom, idet dog et mindretal på tre dommere stemte for frakendelse i 6 måneder.

I denne forbindelse kan også nævnes Højesterets dom af 12. september 1952 (*U. 1952, p. 1014*), der drejede sig om en fører af en personbil, som en sommeraften på en hovedvej blev blændet af lygterne på en modgående bil, der ikke blændede sine lygter ned. Han kørte derfor langt ud til højre, hvor han påkørte og dræbte en mand, som gik i kanten af vejen, uden at tiltalte havde bemærket ham. Tiltalte ansås med dagbøder for uagtsomt manddrab, men fandtes ikke at burde frakendes førerretten i medfør af bestemmelsen i motorlovens § 42, stk. 1, 2' pkt., hvorefter frakendelse kan ske bl. a. i tilfælde, hvor motorkøretøjet er ført på særlig uforsvarlig måde.

Dyrplageri.

En læge på Københavns kommunehospital var ved byretten sat under tiltale for dyrplageri ved at have behandlet 5 i hospitalets hundestald anbragte hunde uforsvarligt, idet han ifølge tiltalen i forbindelse med vivisektionistiske laboratorieforsøg på de pågældende hunde havde foretaget en for forsøget uforholdsmæssig afklipping af et mindre parti af hundenes stemmebånd, hvorved hundene blev ude af stand til at gå i 3—6 uger efter operationen. Tiltalte erkendte i det hele at have forholdt sig som beskrevet, dog at der ved indgrebene i hundenes stemmebånd ikke blev foretaget nogen afklipping af en mindre del af stemmebåndene, men kun et indsnit, der foretoges under bedøvelse og samtidig med de indgreb i nyrene, der var et led i tiltaltes videnskabelige undersøgelse. Efter tiltaltes forklaring var den direkte årsag til indgrebene i stemmebåndene klager fra hundevenner over hundenes gøen, hvilke klager medførte, at det fra veterinærpolitiets side blev tilkendegivet tiltalte, at han, såfremt klagerne fortsatte, udsatte sig for at måtte flytte forsøgene andetsteds hen, og da dette ikke var gørligt, måtte forsøgsrækken i så fald indstilles. Yderligere havde tiltalte forklaret, at indgrebene tillige havde betydning for selve de foretagne forsøg, idet forsøgsdyrene ved deres gøen gjorde hinanden urolige, således at forsøgsresultaterne kunne blive upålidelige, samt, i tilslutning til frem-

stillingen i anklageskriftet, at indgrebenes virkning kun holdt sig en kortere tid. Den tilsynsførende politidyr læge forklarede, at hundene tilsyneladende var godt tilpas uanset indgrebene, og at han ikke havde set spor til, at disse havde haft nogen videregående fysisk eller psykisk indvirkning på dyrene, samt at han formentlig ville kunne se sådanne spor, hvis indgrebene havde haft psykisk indvirkning på dem, og bl. a. nogle af tiltalte medarbejdere ved forsøgene samt en opdagelsesbetjent forklarede overensstemmende hermed. Tiltalte fremlagde en række erklæringer fra sagkyndige i indland og udland, gående ud på, at indgreb som de omhandlede eller endog mere vidtgående indgreb i hundes stemmebånd ikke kan antages at have skadelig psykisk indvirkning på hundene. Det veterinære sundhedsråd udtalte: „Selv om indgrebet ikke kan antages at have medført nogen væsentlig direkte smerte, og selv om den ved indgrebet tilsigtede hemning af stemmebåndenes funktion tilsyneladende ikke har medført andre gener, som har kunnet påvises ved den foretagne undersøgelse af hundene, kan man dog næppe se bort fra en vis psykisk indvirkning. Da indgrebet endvidere ikke har været nødvendigt for udførelsen af de pågældende forsøg, burde det efter rådets mening ikke være foretaget“, og senere: „Det lader sig næppe med sikkerhed afgøre, hvilke psykiske virkninger et indgreb af den omhandlede art vil kunne medføre hos dyr, og det kan næppe benægtes, at ophævelse eller hemning af en hunds naturlige trang til at bruge sin stemme kan være til gene for dyret, selv om dettes opførsel i øvrigt ikke synes at være undergået nogen ændring. Efter rådets opfattelse kan der ikke drages slutninger ud fra erfaringer, der er indhøstet i tilslutning til foretagelsen af tilsvarende indgreb på mennesker, da sådanne patienter af den behandlende læge forud vil være beroliget og orienteret på en sådan måde, at der formentlig ikke kan drages slutninger ud fra de pågældendes følelser og fornemmelser. Når rådet har givet udtryk for den opfattelse, at det pågældende indgreb ikke burde være foretaget, er det ud fra den almindelige og naturlige betragtning, at indgreb, som ophæver eller hemmer naturlige funktioner hos dyr, ikke bør foretages, medmindre de er virkelig påkrævet, i særlig grad bør efter rådets mening denne retningslinie gælde med hensyn til dyr, der benyttes til sådanne forsøg, som falder ind under vivisektionslovens bestemmelser“.

Tiltalte blev frifundet af byretten og af Østre Landsret, der udtalte, at han ikke sås at have behandlet hunden uforsvarligt, og landsrettens dom stadfæstedes ved Højesterets dom af 10. september 1952 (*U. 1952, p. 1003*) i henhold til grundene.

En 31-årig, ustraffet mand, der holdt brevduer, fik fat i en kat, da den kom ud fra hans dueslag. Efter sin forklaring tog han den derefter i halen og svingede den ind imod en bræddevæg, hvorefter han smed den ind i nabohaven. Kattens ejer forklarede, at da han kom til stede, kunne den ikke støtte på benene og blødte fra næse og mund, og at det varede ca. 14 dage, inden den begyndte at spise, men den blev

dog rask igen. Da den blev bragt til dyrlæge, var den ifl. dennes forklaring delvis bevidstløs, blødt og havde sår på kind og tunge, og beskadigelserne havde formentlig tilføjet den smerter, dog ikke i sådan grad, at dyrlægen fandt det påkrævet at aflive den. Underretten fandt tiltalte skyldig i mishandling efter lov nr. 256 af 27. maj 1950 om værn for dyr § 18, stk. 1, 2. pkt., og anså tiltalte med en straf af fængsel i 30 dage, hvilket er den mindste straf, der kan ikendes, når der statueres mishandling efter den nævnte lovbestemmelse. Denne dom stadfæstedes af Vestre Landsret, idet dog een dommer ikke fandt, at forholdet kunne karakteriseres som mishandling og stemte for at anse tiltalte med hæfte i 20 dage efter § 18, stk. 1, 1. pkt., for uforsvarlig behandling af katten. Ved Højesterets dom af 15. januar 1952 (*U. 1952, p. 274*) ansås tiltalte efter sidstnævnte bestemmelse med hæfte i 10 dage, hvilken straf et mindretal på fire dommere ville gøre betinget under hensyn til, at tiltalte havde handlet som sket for at beskytte sine brevduer.

Det kan i denne forbindelse bemærkes, at straffelovens § 196 tidligere bestemte, at den, der behandler dyr uforsvarligt, straffes med bøde, hæfte eller fængsel, der, når forholdet har karakteren af mishandling, kan stige til 1 år. Straffelovens § 196 afløstes af § 18 i lov nr. 256 af 27. maj 1950, der i 1. stk., 1. pkt., fastsætter straffen for uforsvarlig behandling som hidtil, men i 1. stk., 2. pkt. bestemmer, at hvis forholdet har haft karakter af mishandling, er straffen fængsel i indtil 1 år, i gentagelsestilfælde 2 år. Det kan altså være af afgørende betydning, om der statueres mishandling, idet straffen så obligatorisk er mindst fængsel i 30 dage. Det er vel ikke udelukket, at dette høje, absolutte strafminimum kan have indflydelse på de krav, domstolene stiller til et forhold, for at det må anses som mishandling.

En tiltalt 20-årig, ustraffet landbrugsmedhjælper, der havde fundet en rede med 2 skovdueunger, bandt ungerne fast til reden med en tækketråd om benet, for at de kunne blive store nok til at spises. Nogle dage efter var ungerne borte. I tækketråden, der stadig forefandtes, var efterladt to afrevne dueungeben. Tiltalte fandtes ved Østre Landsrets dom af 13. december 1952 (*U. 1953, p. 372*) skyldig efter lov nr. 256 af 27. maj 1950 § 18, stk. 1, 2. pkt. i mishandling og idømtes fængsel i 30 dage, hvilket som nævnt er mindstestrafen efter den nævnte bestemmelse.

En 59-årig, ustraffet landmand havde anvendt en traktor til forløsning af en kælvende kvie. Tiltaltes dyrlæge gennem ca. 20 år forklarede bl. a., at han mente altid at være blevet tilkaldt, når der havde været brug for ham, og at han kendte tiltalte som værende meget human overfor dyrene. Ved Østre Landsrets dom af 19. juni 1951 (*U. 1951, p. 916*) ansås tiltalte med en bøde på 1000 kr. efter lov nr. 256 af 27. maj 1950 § 18, stk. 1, pkt. 1, jfr. § 3, nr. 5, der forbyder ved forløsning af dyr at anvende kraftmaskiner til udtrækning af fosteret.